

מדינת ישראל / משרד החקלאות
מינהל המחקר החקלאי
מכון וולקני

ועדת המכרזים המשרדית

ועדה מיום 21.5.2024

פטור מס': 3569

הנדון: מכירת תוצרת חקלאית / חיטה לגרעינים למחסני החירום של מדינת ישראל ממרכז מחקר צפון נווה יער

תקנה 3(10)

דיון

1. חשיבות מכירת החיטה לגרעינים מנווה יער למחסני החירום של מדינת ישראל דרך מכרז משרד החקלאות:

משרד החקלאות פרסם מכרז פומבי מס' 64/2022 לאחזקת מלאי חירום של גרעיני חיטה למאכל בישראל, במכרז זכו שלושה ספקים על מנת לפזר סיכונים: "מובילי העמקים", "קציר ברכת הארץ", ו"בן שושן החזקות", ועם כולם נחתם הסכם הנושא תוקף של 12 חודשים מיום החתימה וכן יכולת להאריך את תקופת ההתקשרות עד 36 חודשים נוספים לפי הצורך. תקופת ההתקשרות המקורית החלה ביום 1.5.2023 ועד ליום 31.4.2024. ביום 23.1.2024 אישרה ועדת המכרזים של משרד החקלאות מימוש זכות ברירה על פי תקנה 3 לתח"ס מיום 1.5.2024 **ועד ליום 31.4.2025** (מצ"ב החלטת הוועדה).

ההליך המכרזי כולל תיאור מפורט של העברת הסחורה מחקלאי מדינת ישראל אל מחסני החירום (באמצעות זכיינים), לצורך שקילת הסחורה, בדיקתה (בדיקות חלבון, לחות, ועוד), וקביעת התמורה שתשולם לפי נוסחאות קבועות (הלוקחות בין השאר בחשבון גם את תוצאות הבדיקות, יישום מודל של "פרס/קנס"). הליך שקילת ובדיקת הסחורה, והכנסת הרכיבים השונים לנוסחאות המפורטות במכרז – מביא בסופו של דבר לקביעת "מחיר ה"לינקאג" – המהווה את התמורה שתשולם למגדל החיטה ע"י מחסני החירום. (במודל זה המחיר צמוד למחיר החיטה שנמכרת בבורסת הסחורות של ארה"ב וכך נשאר אובייקטיבי ללא פרשנויות של סוחרים מקומיים).

מלאי חירום זה עומד בשעת חירום לרשות משרד החקלאות ומדינת ישראל. בשנת 2022 לדוגמא, כשפרצה המלחמה בין אוקראינה ורוסיה, ספקיות החיטה החשובות בעולם, עלתה חשיבותו ונחיצותו של מאגר חירום זה. הליך המכירה כפי שמפורט בהרחבה במסמכי המכרז – הוא הליך מקצועי, שקוף, מסודר, והוגן עבור חקלאי המדינה, וזאת בכדי לעודד אותם למכור את החיטה שלהם למדינת ישראל.

מינהל המחקר החקלאי, רואה חשיבות רבה במכירת גרעיני החיטה למחסני החירום של המדינה ובלקחת חלק במערך חשוב זה, המשרת הן את החקלאים והן את אזרחי המדינה.

2. היקף המכירה ממרכז מחקר צפון נווה יער לשנת 2024:

בנווה יער שדות המיועדים לחיטה לגרעינים בהיקפים גדולים מאד, הרבה יותר ממרכז מחקר דרום בגילת. יחד עם זאת, עד שנת 2023 לא גודלה חיטה לגרעינים בנווה יער. צפי יכול השנה כ- 230 טון, כפול צפי מחיר 1,080 ₪ לטון = 248,400 ₪ לא כולל מע"מ. מועד קציר - תחילת אמצע יוני 2024.

3. מבדיקה שערך זוהר בן שמחון, מנהל המשק החקלאי בנווה יער, נראה שעבור כמות גרגרי החיטה הנ"ל, המחיר המיטבי יהיה במכירה דרך המודל של מחסני החירום, קרי מודל מחיר הלינקאג' בהתאם למפרט המופיע במכרז משרד החקלאות.

4. בהמשך להנחת העבודה הנ"ל, המשיך זוהר את הבדיקות. ממצאי הבירור שערך זוהר עם שתי טחנות קמח (שטיבל והטחנות הגדולות), עולה שלא יהיה ביכולתן לעמוד במפרט המודל של מחסני החירום (המפרט שמופיע במכרז משרד החקלאות), לא לגבי מחיר הלינקאג', ולא לגבי מפרט בדיקות האיכות של הגרעינים, שקילה, דיגום, טבלת פרס/קנס וכו', ולכן נראה שרק מחסני החירום יכולים לעמוד במודל שבנדון.

5. הספק האזורי שאליו בפועל נעשית המכירה של החיטה לגרעינים, הוא המבצע של התשלום בפועל והוא מעביר את הסחורה אל מחסני החירום: הספק האזורי עבור נווה יער הוא: משקי עמק יזרעאל, ח.פ. 570007047 (בהתאם למכרז של משרד החקלאות 2022-64).
6. לאור המפורט לעיל, עולה שבנסיבות המקרה בפנינו, לא ניתן לערוך באופן אמיתי תיחור בין מספר ספקים. מבדיקתו של זוהר בן שמחון ניתן להסיק כי לא קיימים ספקים אשר יכולים ליישם בפועל את מודל המכירה של מחסני החירום לרבות יישום מודל מחיר הלינקג' ועריכת מפרט בדיקות היבול הנדרשות לשם כך, ולכן לא ניתן לערוך תיחור אמיתי בין מספר ספקים לשם מכירה לפי מודל זה.
7. תקנה 3(10) לתח"ם מציינת כי: "התקשרות שעניינה שיווק תוצרת חקלאית אשר ייצורה נוסע ממחקר חקלאי שנעשה ביוזמת הממשלה, כאמור תיעשה, ככל הניתן, לאחר הליך של בדיקת כמה הצעות הבאות בחשבון ובלבד שניתן לכך ביטוחי בפרסום פומבי".
- ואולם, בענייננו עולה שלא ניתן לערוך בדיקה של מספר הצעות הבאות בחשבון, ויש למכור את הגרעינים למחסני החירום, דרך הספק המקומי של אזור נווה יער: "משקי עמק יזרעאל".

החלטה

ועדת המכרזים מאשרת את מכירת גרעיני החיטה של נווה יער על פי תקנה 3(10) לתח"ם: "התקשרות שעניינה שיווק תוצרת חקלאית אשר ייצורה נוסע ממחקר חקלאי שנעשה ביוזמת הממשלה, כאמור תיעשה, ככל הניתן, לאחר הליך של בדיקת כמה הצעות הבאות בחשבון ובלבד שניתן לכך ביטוחי בפרסום פומבי".
ובהתאם לפרטים הבאים:

שם החברה הזוכה: משקי עמק יזרעאל – אגודה שיתופית ח.פ. 570007047
סכום לתשלום: כ 230 טון, כפול צפי מחיר 1,080 ₪ לטון = 248,400 ₪ לא כולל מע"מ
סה"כ המחיר למכירה (משוער): 290,628 ₪ כולל מע"מ 17%
אופן תשלום: תוך 45 יום מקבלת החשבונית.
ביטוח / הסכם: לא

נציג היחידה
זהר בן שמחון

יוחנן שליין
חשב המינהל

נויה אפללו
יו"ר הועדה

עו"ד בת עמי הלוינג
יועצת משפטית המינהל